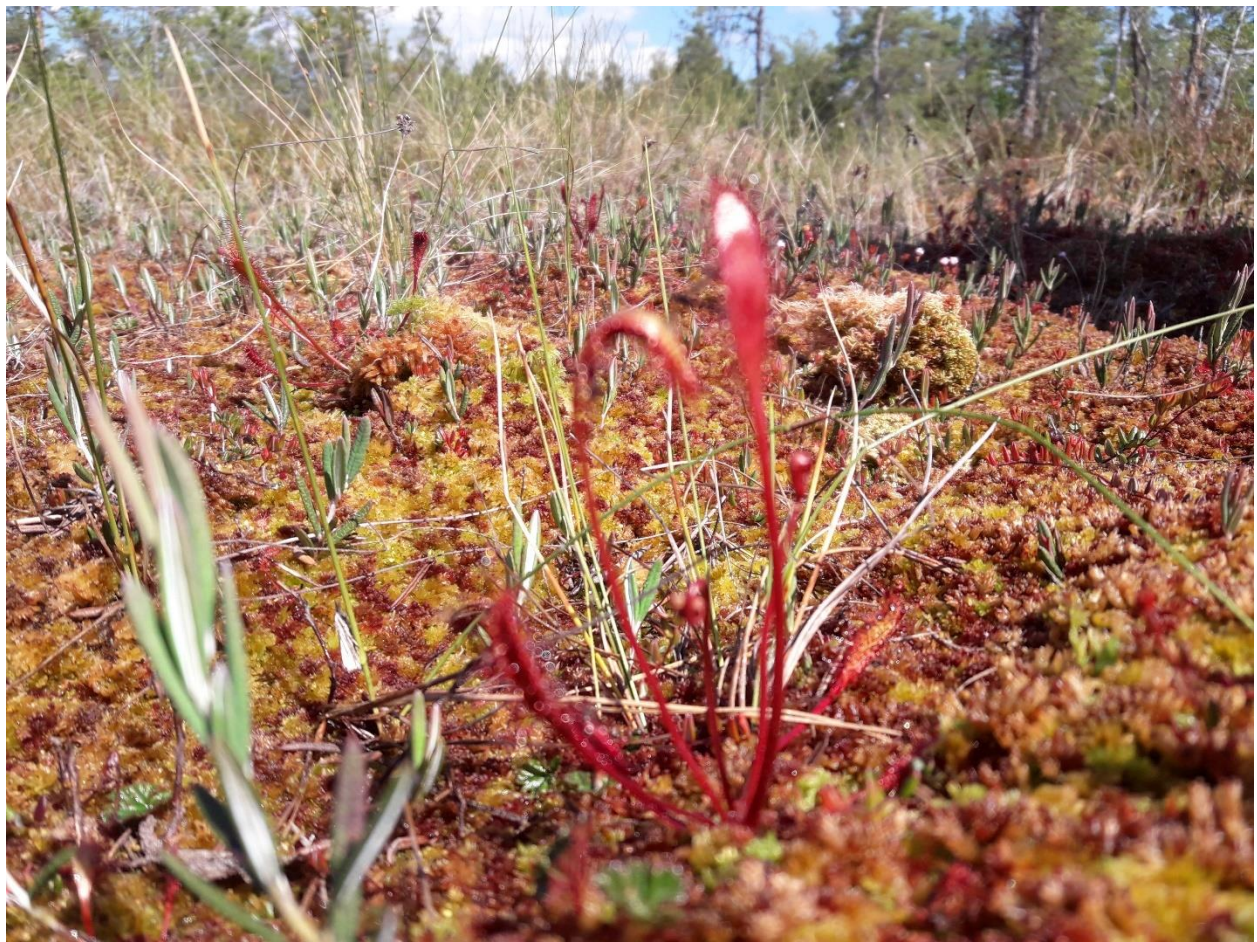

Artskartlegging Vålermåsan 2021

Skrevet av Nikolai Aarseth Krøgenes

Forord

På oppdrag fra Aurskog-Høland kommune har Utmarksforvaltningen AS i samarbeid med Dokkadeltaet AS gjennomført en artskartlegging av Vålermåsan. Bakgrunnen for denne kartleggingen var å finne ut hvilke arter man kan finne i nedbørsmyrer i området, slik at Vålermåsan kunne brukes som referanse ved restaurering av nærliggende nedbørsmyrer.

Nikolai A. Krøgenes

Ørje 13.08.21

Innhold

Forord.....	2
Metode.....	3
Områdebeskrivelse	3
Kartleggingen	3
Resultater	4
Artskartlegging.....	4
Naturtyper.....	6
Gamle grøfter	7
Kilder	8

Metode

Områdebeskrivelse

Vålermåsan ligger i Aurskog-Høland kommune, ca. 3 km nord for Bjørkelangen sentrum (UTM 32N: 6645265.13, 642936.09). Myra er tidligere kartlagt som en intakt lavlandsmyr i innlandet, med høy verdi og med utforming som konsentrisk høymyr (Blindheim et al., 2010). En høymyr er en myr som har torvkuppel bygd opp av ombrogen torv, det betyr at myra får all sin næring fra regnvann, og er derfor en nedbørsmyr etter NIN sin klassifikasjon (Artsdatabanken, n.d.). Nedbørsmyrer med utforming konsentrisk høymyr er sterkt truet (EN) i norsk rødliste for naturtyper (Lyngstad et al., 2018).

Kartleggingen

Kartleggingen ble gjort av Nikolai Aarseth Krøgenes fra Utmarksforvaltningen AS og Vemund Opedal fra Dokkadeltaet AS. Kartleggingen ble gjort 17.06.2021. De fleste artene ble bestemt i felt, mens eksemplarer av forskjellige moser og laver ble tatt med for å artsbestemme dagen etter. Nedbørsmyrer har svært få plantearter (Larsen, 2019), derfor var vi sikre på at vi hadde fanget opp det aller meste av arter som var til stede.

Resultater

Artskartlegging

Artssammensetningen på Vålermåsan var som i en typisk nedbørsmyr (Halvorsen et al., 2016), med de aller fleste arter man kan forvente å finne der (tabell 1). Noen få arter av spesielt moser som er typiske for nedbørsmyr ble ikke funnet, men kan ha vært til stede i så liten mengde at de ikke ble fanget opp. Disse artene er inkludert i tabellen, men markert i rødt, fordi de kan inkluderes ved en restaurering av de nærliggende myrene. Verdt å nevne er at det var hekkende storspover (*Numenius arquata*), en gruppe traner (*Grus grus*), og mye av både rundsoldogg (*Drosera rotundifolia*) og smalsoldogg (*Drosera anglica*), som i alt gav et uttrykk av et økosystem i god helse. Restaurering av de nærliggende store torvmyrene ville både økt verdien av Vålermåsan, ved at tilhørende arter ville hatt større arealer tilgjengelig, og de nyrestaurerte myrene ville nyte godt av overskudd av forskjellige arter som ville bosatt seg på Vålermåsan (e.g. Marshall & Morris, 2019).

Tabell 1: Artsliste fra kartleggingen av Vålermåsan i 2021. Arter som er typiske for nedbørsmyrer, men som ikke ble funnet, er inkludert nederst og markert i rødt.

Art	Norsk navn	Kommentar
Andromeda polifolia	hvitlyng	
Betula pubescens	bjørk	
Betula nana	dvergbjørk	
Calluna vulgaris	røsslyng	
Carex limosa	dystarr	
Drosera anglica	smalsoldogg	Ikke like mye som rundsoldogg
Drosera rotundifolia	rundsoldogg	
Empetrum nigrum	kekling	
Eriophorum vaginatum	torvmyrull	
Oxycoccus palustris	stortranebær	
Picea abies	gran	Helt i kanten mot skogen
Pinus sylvestris	furu	
Rhynchospora alba	hvitmyrak	

Rubus chamaemorus	molte	
Trichophorum cespitosum	bjørneskjegg	
Vaccinium myrtillus	blåbær	
Vaccinium uliginosum	blokkebær	
Vaccinium vitis-idaea	tyttebær	Nær kanten mot skogen
Cladopodiella fluitans	myrsnutemose	
Dicranum polysetum	krussigd	
Dicranum undulatum	sveltsigd	
Mylia anomala	myrmuslingmose	
Pleurozium schreberi	furumose	
Sphagnum balticum	svelttorvmose	
Sphagnum capillifolium	furutorvmose	
Sphagnum cuspidatum	vasstorvmose	
Sphagnum fuscum	rusttorvmose	
Sphagnum papillosum	vortetorvmose	
Sphagnum rubellum	rødtorvmose	
Sphagnum tenellum	dvergtorvmose	
Cetraria ericetorum	smal islandslav	
Cetraria islandica	islandslav	
Cladonia arbuscula	lys reinlav	
Cladonia rangiferina	grå reinlav	
Cladonia squamosa	fna lav	
Cladonia stellaris	kvitkrull	
Cladonia stygia	svartfotreinlav	
Cladonia uncialis	pigg lav	
Hypogymnia physodes	vanlig kvistlav	
Pohlia nutans	vegnikke	
Cephalozia lunulifolia	myrglefsemose	
Kurzia pauciflora	sveltfingermose	
Sphagnum angustifolium	klubbetorvmose	
Sphagnum magellanicum	kjøtt-torvmose	

Naturtyper

Artskartleggingen viste at myrmassivet (hele myra) var en mosaikk av ombotrof myrflate (V3-C-1) og ombotrof myrkant (V3-C-2), med større innslag av myrkant langs kanten av myrmassivet. Grunnen til at det var en mosaikk var at det var spredte små partier med myrkant på hele myra, som kan ses der det vokste små trær ute på myra (figur 1, neste side). Dette bekreftet det som ble antatt i tidligere kartlegginger, som ble gjort kun ved analyse av flyfoto (Blindheim et al., 2010; Lyngstad & Vold, 2015).

Figur 1: Flybilde av Vålermåsan. Der det vokste små trær på myra var det små områder med naturtype ombotrof myrflate, mens resten av myra var ombotrof myrflate.

Gamle grøfter

Selv om myra var intakt, var det gamle grøfter noen plasser på myra (figur 2). Her ble det funnet mer næringskrevende arter som er typiske for jordvannsmyr, men disse ble ikke inkludert i og med at myra var en nedbørsmyr. Disse grøftene var så små og gamle at hydrologien i myra ikke kunne være påvirket i nevneverdig grad som også ble antatt i siste kartlegging (Lyngstad & Vold, 2015).

Figur 2: Flybilde av Vålermåsan, med gamle grøfter markert i rødt.

Kilder

- Artsdatabanken. (n.d.). *Nedbørsmyr*. Natur i Norge. Retrieved August 13, 2021, from <https://artsdatabanken.no/Pages/171965>
- Blindheim, T., Bjureke, K., & Olsen, K. M. (2010). *Naturtypekartlegging i Aurskog-Høland kommune 2008-2010* (No. 24; Biofokus-Rapport 2010, p. 149). Biofokus. <https://www.aurskog-holand.kommune.no/globalassets/bilder-og-dokumenter/natur-og-miljo/biologisk-mangfold/naturtypekartlegging-biofokus-2010.pdf>
- Halvorsen, R., Bendiksen, E., Bratli, H., Moen, A., Norderhaug, A., & Øien, D.-I. (2016). *NiN natursystem versjon 2.1.1. Artstabeller og annen tilrettelagt dokumentasjon for variasjonen langs viktige LKM*. Artsdatabanken. https://www.artsdatabanken.no/Files/16102/Artstabeller_og_tilrettelagt_dokumentasjon_for_variasjonen_langs_viktige_LKM.pdf
- Larsen, H. (2019). *Myr*. Store Norske Leksikon. <https://snl.no/myr>
- Lyngstad, A., Moen, A., & Øien, D.-I. (2018). *Konsentrisk høymyr, Våtmark*. Norsk Rødliste for Naturtyper 2018. <https://artsdatabanken.no/rln/2018/147/Konsentrisk%20h%C3%B8ymyr?mode=headless>
- Lyngstad, A., & Vold, E. M. (2015). *Kartlegging av typisk høymyr ved hjelp av flybilder. Østfold, Akershus og sørlige deler av Hedmark* (No. 3; NTNU Vitenskapsmuseet Naturhistorisk Rapport 2015, p. 198). NTNU Vitenskapsmuseet. <https://www.ntnu.no/documents/10476/1262347829/2015-3+Rapport+-+h%C3%B8ymyr+flybilder.pdf>
- Marshall, D., & Morris, L. (2019). No-take marine areas help fishers (and fish) far more than we thought. *The Conversation*. <https://theconversation.com/no-take-marine-areas-help-fishers-and-fish-far-more-than-we-thought-119659>